

FUNDAT Y DIRIGIT PEL PÉRIT AGRONOMO D. FRANCISCO X. TOBELL Y ARGILA.

Surt el primer y tercer diumenge de cada mes.

SUMARI

Incubació artificial.

Del ápit comú.

Plano general del laberinto (modificat) de Santa Bárbara de Valencia (Fig. 24. Laberinto).

Impresions de viatge.

Noticias agricolas.—Manera fácil de fer grillar los pinyols d' oliva.—Fermentació ó agor de las frutas en dols ó en arrop.—Tinta agricola.—Modo fácil pera que 'ls conills no destr uexin las plantas.—Influencias de las sembras primarencas en las cullitas.—Malaltia de las patatas.

PREUS Y PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

UN ANY. 20 RALS.
MITX ANY.. . . . 11 »
TRES MESOS. 6 »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

PORTA-FERRISA 18, BAIXOS.

En BARCELONA:—Llibreria de Verdaguer, Rambla, enfront del Liceo; llibreria de Niubó, Espaseria; Poch, plassa de la Llana, 19, magatzem de paper; Riera, Hospital, 19, botiga del Bano, y en las principals llibrerias.

GABELLA DE GINESTA Y DE PI

N' hi ha per vendre: de 1.500 á 2.000 cargas de la primera y de 2.000 á 2.500 de la segona á casa Montmany del Papiol, aixís com també *Plátanos y acacias pera passeig*, y *moreras* pera l' alimentació dels cuchs de seda. Tot de forsa superior, de bona mena y á bon preu.

Informará l' amo de l' hisenda de casa Montmany del Papiol, duenyo del establiment de vins anomenat «La Llegítima.»—Plassa de Catalunya, Café de Pelayo.—Barcelona.

GRAN CANTITAT

DE

FOSFAT DE CALS

procedent d' una fàbrica de productos animals ó sigan *desperdicis d' ossos y banyas* en estat de ser aplicat immediatament á las plantas com *adob* y á un preu molt acomodat. *Informarán* en lo carrer del Càrme, número 41, pi 2.º, 1.ª porta.—Barcelona.

MAGATZEM DE PAPER

DE

JOAN POCH

PLASSA DE LA LLANA, NÚMERO 19.

Depósit de paper y cartró de tota mena, estampas, cromos, ecalcomanias, y tots los articles corresponents á la fabricació de capsas de luxo.

Paper, carpetas y plomas per escriure, á un preu sumament baix.

Venda en gros y á la menuda.

AVÍS ALS SUSCRIPTORS

Preguéem á aquells que no hagin pagat l' import de la subscripció, fassin lo favor de remetrens lo seu valor en sellos de correu, si no 'ls es posible realisarho ab diners, en la Administració de L' ART DEL PAGÉS, Porta-Ferrissa, 18, baixos.

L' ART DEL PAGÉS.

INCUBACIÓ ARTIFICIAL.

BIBLIOGRAFÍA.

En el número corresponent al 4 de Mars d' est any d' aquesta publicació, al dar alguns datos sobre un ensaig d' incubació artificial, deya que me reservava per millor ocasió ferne explicacions, á lo que me hi obliga en tan mes l' article que 'm dedica en aqueixa mateixa revista lo seu digne Director D. Francisco Xavier Tobella, el 18 de Mars del corrent any.

Pero ántes de entrar en materia he considerat que era del cas donar avans una bibliografía, que desitjaria veurer aumentada per algun dels lectors de la revista, á fi y efecte de que, no sols no se me prenguia per plagiari y mal agrait envers aquets de qui he apres si alguna cosa sé sobre el particular, si que també perque, si no 'ls he ben entesos pugui lo lector beurer en la mateixas fonts, ahorrantli lo treball de buscarlos, que no deixa de haber-nhi algun, atés á esser materia de la que se ha escrit poch.

NACIONALS.

Diccionario de agricultura práctica y economía rural, por los Excmos. Señores D. Agustin Estevan Collantes y D. Agustin Alfaro, Madrid, 1855, páginas desde la 12 á la 15 inclusive del tomo 4.º

Manual de la cria lucrativa de gallinas y demás aves de corral, por D. Nicolás Casas de Mendoza, Madrid, li-

brería de Cuesta, calle de Carretas, número 9, 1872; páginas desde la 184 á la 192 inclusive.

La Creacion. Historia natural publicada baix la direcció del Dr. D. Joan Vilanova y Piera. Barcelona, Montaner y Simon, editors, carrer de Casanova, número 8, 1874; págs. 237 y 238.

Tesoro de la cria de gallinas, palomos y pavos, por D. R. C. Madrid, 1858, en el libro de oro, plazuela del Angel, número 12.

Gaceta agrícola del Ministerio de Fomento, número 5 del tomo 1.º págs. 548 y 549.

ESTRANJERS.

FRANCESOS.

MAISON RUSTIQUE DU XIX SIECLE.

Encyclopedie pratique de l'agriculture, publiée sous la direction de M. M. L. Moll et Eng Gayot, Paris, Firmin Didot, 1863, planas desde la 875 á la 883.

Libre de la ferme, par P. Joigneaux, tomo 1.º Paris, Masson et fils.

Bulletin de la Societé d'acclimatation. *Etude sur l'incubation artificiel par Fery d'Esclands*, Octubre de 1875, páginas 582 y las tres següents.

Id. Hidroincubateurs exploités industriellement á Gambais par M. A. Geoffroy Saint-Hilaire. Notice sur les couveuses artificielles par E. Roullier-Arnoult et E. Arnoult, Desembre 1875, páginas desde 713 á 731.

Id. Recherches sur les œufs clairs par Mr. C. Dareste, Janvier 1876, páginas 7 y 8.

Id. Incubador Robert, Maig de 1873, páginas desde la 333 á la 338.

- Id 21 Setembre de id, páginas desde la 368 á la 372.

Id. Couveuse-eleveuse artificielle Deschamps, número del 4 Setembre de 1873, páginas 333 y 334.

Journal d'agriculture pratique, París, rue Jacob, 26, número de 17 Agost de 1876, pág. 202.

De l'incubation artificielle, par A. Leroy, París, librairie centrale d'agriculture et de jardinage, rue des écoles 82.

Le Poulailier, par M. Jacque, deuxième edition, París, librairie agricole de la Maison Rustique, 26, rue Jacob, páginas desde la 323 á la 344.

Cailles et perdrix, par l'abbé Allary, París, rue des écoles, 62, ancieu 82, páginas desde la 53 á la 59.

Notice sur les appareils de chauffage employés dans les laboratoires, par V. Wiesnegg, París, chez l'auteur, rue Gay-Lussac, 64, páginas desde la 26 á la 32.

INGLESOS.

The practical poultry keeper, by L. Wright, eighth edition.—Cassell Petter et Galpin, London, París et New-York, páginas desde la 203 á la 218.

The Poultry book by W. B. Tegetmeier, F. Z. S.—London, George Routledge and Sons, the Broadway, Ludgate, New-York 416, Broome street; páginas desde la 22 á la 29.

Profitable fowls and eggs, London the graphotyping Company, Limited. 7, Garrier street, W. C.

ALEMANY.

Robert Cettel. Neber kunffliche brut von huhnern und anderem geflügel, Weimar, 1874, Bernhard Friedrich Boigt.

A mes dels autors expresats se poden trobar algunes indicacions ó noticias, que no son per desperdiciar en las publicacions següents:

Entre nosaltres en la obreta en varios tomes titulada *Secretos de la naturaleza, Revista del círculo agrícola Salamantino* de 23 Setembre de 1876 (Salamanca, plazuela de los Bardos, 1); *La Crónica*, periódich de Barcelona, edició de la tarde del dia 23 de Setembre de 1876; *La ilustracion española y americana*, número XXXIV, página 154, columna 3.ª, corresponent al 15 de Setembre de 1876; *Gaceta universal*, revista que se publica en Barcelona, páginas 294 y 295 del número 30 corresponent al 15 de Octubre de 1876, *Diario de Barcelona* del 22 d' Agost de 1876, edició de la tarde, *Asociacion rural del Uruguay*, número 96 del tomo V del any V (Montevideo, imprenta de la democracia), etc. Entre los extranjeros; el citat boletín de la societat d' aclimatació en sos números de Desembre de 1875 pág. 805; Maig d'est mateix any, pág. LXVII, y Janer de 1876 páginas 63 y 64; *La Revue generale* página 490, Octubre de 1876 etc. etc. (1)

Un altre dia si plau al Sr. Director del ART DEL PAGÉS, darem una explicació del aparato y modo de funcionar.

JOSEPH MARIA DE PRAT.

DEL APIT COMÚ.

Aquesta hortalisa que se troba silvestre en los terrenos humits y pantanosos del Mitx-jorn d' Espanya, se ha naturalisat desde temps immemorial en nos-

(1) Nota de la direcció.—L' autor d' aquet article n' ha publicat un en lo *Calendari del pagés* del any actual, acompanyat ab dibuixos del aparato Robert perfeccionat per Roullier y per ell mateix; cual assumpto habia tractat ja anteriorment en la Revista agrícola del Institut.

tras hortalas, donantnos productos de consideració, cultivantho de la manera que se requereix.

Los romans foren los primers que introduiren l' apit silvestre en las hortalas, ahont lo cultiu li ha fet perdre lo gust desagradable, y olor fort que tenía. L' experiencia ha fet veurer mes d' una vegada, que l' apit dels estanys ó basas de aygua es una planta venenosa; y que per qual motiu es perillós menjarlo. Lo mateix succeheix generalment ab quasi totes las plantas que tenen en las flors en forma de parasol y que'ls botánichs han reunit en una mateixa familia que anomenan de las *umbeliferas* ó *aparasoladas*. Las que creixen naturalment sens l' auxili del home en los terrenos secs, com l' anís ó matafaluga, lo fonoll, l' anet, la xirivia, l' angélica, etc., despedeixen un olor fort y aromátich y son molt usadas; emperó las que vegetan en terrenos molt humits ó en l' aygua totes son venenosas; tots com la cicuta, y l' enanto.

Lo cultiu ha modificat singularment aquesta planta de lo qu' era en son origen, y ha produhit moltes especies, que pera los botánichs no son mes que varietats. Las varietats conegudas del apit son de 10 á 12, però las mes comunes son: l' *apit blanch y gros* que se sembra á últims de Febrer ó en Mars pera recullirlo á la tardor y en Abril ó Maig pera l' iver. Hi ha además lo *blanc plé primerench* algo mes petit; y l' *apit-rare* ó *nap* que produeix una arrel molt usada en los guisats y preciosa per lo consum d' hivern.

Las sembras del apit se executan desde Janer á Mars en tendas ó llits de fems, y al aire lliure, desde Mars fins al Juny.

Lo terreno destinat á la sembra de aquesta hortalisa deu estar sempre estovat y rich en *mantillo* ó fems petits.

Son molts los hortelans que tenen la manía de sembrar espés, sens reparar que las plantas á proporció que creixen, se oprimeixen quedant totes primas y tortas; de manera que 's costa molt treball lo robustirse. Quasi podem dir que la perfecció de la planta pera lo succesiu, dependeix en gran manera de la sembra; aixis pues se deu sembrar clar y no hi haurá d' aquest modo necessitat de entreclarir y trasplantar los apits tendres avans de posarlos en lo lloch definitiu. Totes aquestas trasplantacions trenquen y malmeten d' una manera molt considerable las arrels, perdent per arraigar las plantas lo temps que deurian aprofitar pera son desenrotlló.

La llevor del apit no vol ser enterrada molt fonda y conserva la facultat de naixer durant 3 á 5 anys, empero creyem es millor servirse de la nova, per ser mes seguras las sembras.

Nascudas las tendres plantas se aclareixen convenientement; se aixarcolan pera traure las herbas dolentas y se regan ab frecuencia, si bé ab moderació, pera impedir que s' encrosti la terra: cuan está bastan robusta y haja alcansat una alsada de algo mes de mitj pám es l' época de trasplantarlo; operació que generalment se verifica en Juny ó Juriol.

Lo terreno en que se ha de plantar l' apit deu esser preparat ab una bona fangada ó arrebasada ben afamat, y auxiliat ab frequentas regadas, porque sens ellas no podrian prosperar las plantas. Al arrancar los apits se procurará ferho ab un poch de terra pera no malmetre á las arreles, y e'egint si es posible pera aquesta operació los dias nuvulosos ó empluijits; de lo contrari, després d' haber regat la planta, se cubrirá ab una fulla de col ó tros d' atsevara pera resguardarlo del excessiu ardor del sol.

Lo millor método de plantar l' apit consisteix, despres de haber planejat lo terreno, en ensolcarlo á una distancia de 2 pams y $\frac{1}{2}$ á 3 plantant en dits solchs los apits á 2 pams los uns dels altres. D' aquesta manera pot aprofitarse lo terreno que existeix entre solch y solch, plantant en ell algunas hortalisas que están poch temps en la terra com l' escarola, enciam, cols, naps etc: hortalisas que dehuen estar fora de la terra en la época de lligar y blanquejar l' apit.

Luego després de la trasplantació, deu donarse una bona regada, ab lo fi de assentar la terra mes promptement y facilitar son arraygo. Es convenient repetir aquestas regadas sempre que sigui necessari; netejar la terra de malas herbas, y quant la planta haja alcansat una alsada de uns dos pams se lligarán y blanquejarán, del modo següent:

Avans que tot debem elegir pera practicar aquesta operació un dia sech y que no hi haje cap clase d' humitat en la planta. Se reuneixen las fullas y se 'ls hi posa una lligadura de jonch ó ginesta en la part inferior de la planta, altre al mitx y si es necessari un altre á la part superior de las fullas: se cubreixen ab palla ó terra dels intermedis de manera que totas las fileras de apits quedín cubertas fins á la part superior.

Altres hortelans no 'ls cubreixen completament d' una vegada, sino que ho fan progressivament en tres voltas.

Es precis susprenrer las regadas desde 'l moment que se blanquejan; de lo contrari se podrian indispensablement.

Luego que los apits estan blanchs, se portan al mercat, que se pagan á bon preu segons las temporadas.

Pera obtenir la llevor escullirán los peus mes hermosos, abrigantlos en temps de geladas y descubrintlos á principis de Mars: se neteijan al mateix

temps de tota la fulla podrida: la llevar madura pot recullir-se en Juriol y Agost.

L' apit-rave es molt mes facil de conservar; s' arrenca tallantli las fullas y las arrels s' enterran com las pastanajas.

Las arrels del apit silvestre ja habem dit que tenian un gust desagradable, aspre y un poch amarch, y l' olor fort y aromatic. La del apit cultivat en las hortas es mes dolça, y usada en medicina. Pera excitar la suor se emplea lo such purificat en la dosis de 4 unsas. No obstant y aixó, l' apit com ja de segur sabréu es mes usat crú, en l' art culinari que en medicina ja siga en ensiam ó cuyt associat á diversos guisats. Blanch ó no blanch l' apit, serveix pera aromatisar y donar bon gust al olla; encara que en veritat dech dirvos que á mi no 'm simpatisa pas gaire, puig que 'm repugna. son gust y olor.

UN PAGÉS DEL PLA DEL LLOBREGAT.

PLANO GENERAL DEL LABERINTO

(MODIFICAT)

DEL HORT ANOMENAT DE SANTA BARBARA DE VALENCIA.

ESPLICACIÓ.

Número 1. Entrada-eixida única.

Números 2, 3, 4 y 5. Dibuix pera fer ab boix ó altre planta
cualsevol.

Números 6 y 8. Chiprés en forma d' arch.

Número 9. Centro-surtidor.

Número 10. Banchs.

Número 7. Entrada y eixida del centro.

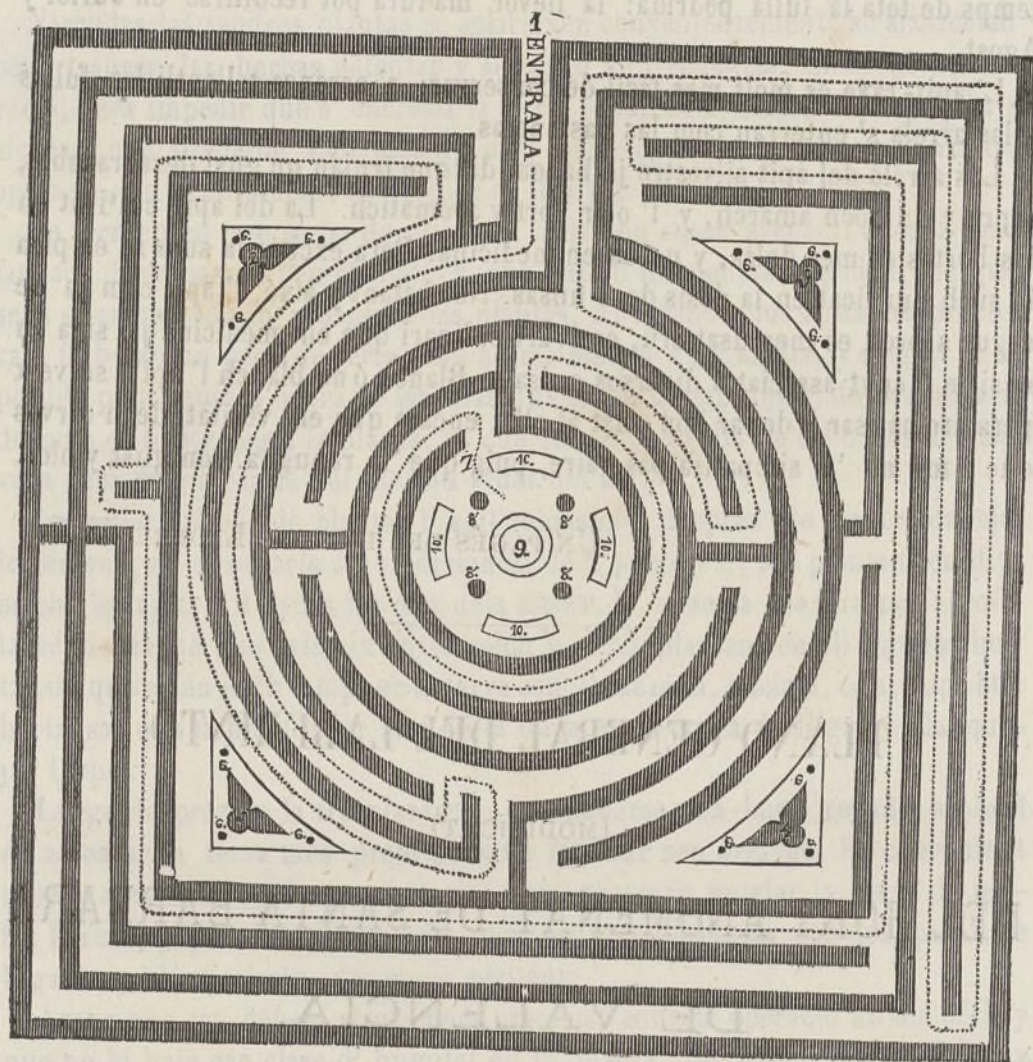

Fig. 24. Laberinto.

Pera ferlo se necessitan de 2.500 á 3.000 peus de chiprés, pera que quedi ben fornit ab 5 anys.

La ratlla de punts indica 'l camí per anar al centro, l' altre sombrejada y gruixuda, la colocació dels chiprés que forman lo laberinto.

Los trianguls mistilíneos, qu' enclouhen los números 6 y 2, 3, 4 y 5 están formats per boix ó un altre planta cualsevol combinada.

FRANCISCO X. TOBELLA.

IMPRESIONS DE VIATJE

Com deya en ma anterior, vas arribar á Valls sorprés del cambi de paisatge: jo m'figurava á eixa població situada com Sabadell al mitj de una fèrtil planura y ab un riuet al costat y forsa arbrers per la vora, y divisarla ja al penetrar en lo camp de Tarragona; figúrinse ma sorpresa cuan se me presentá á ma vista á dos quarts d' hora de distancia y sota mos peus, pues dominava sas teuladas y habitacions com si fos una casa gran, vella y sense fachada.

Los semblará exagerat als lectors que no hajan visitat esta població lo que estich dient, pero los que la han vista desde la carretera del Vendrell com se'm presentá á mí per primera vegada deuen recordar lo sens número de golfas, solars y grans finestrals que á aquella part hi miran. No es estrany que siga aixís cuan lo sol hi entra desde son naixer y la marinada de plé á plé s' hi remolina per assecar los fruits y refrescar las habitacions.

Valls está situat en un fondo, pero á dalt de un turonet que acaba per la unió dels dos vessans laterals; es població de no molt gran perímetro pero de casas altas y carrers estrets, empedrats alguns, ab aceras los més pero tots torts y nets. Té dos parroquias, la antigua de san Joan, es gran com la del Pí y per lo mateix istil: la nova de San Antoni es petita, pero per estar mes al centro de la població que las altres restants, degué ser preferida per la instalació de la segona parroquia. Antigüament tenia aquest poble tres convents de frares y dos de monjas; avuy conserva encara dos convents de monjas y de los tres altres restants n' ha fet del de Capuchins una magnífica casa de Caritat, del de S. Francisco un hospital y al Càrme s' hi veuhen paradas las obras que en lo any 1868 hi feyan los jesuitas per trasformar aquell edifici en un colegi de primera clase, així es que podem dir que conta set iglesias entre ellas dos parroquias y dos capellas com de vehinat.

Poseeix també esta població ó més ben dit poseya, pues are es de particulars, un cuàrtel per caballería é infantería: es cap de partit, aixó es: té jutjat, registre de hipotecas, presons, etc. etc. celebra mercat cada semana, los dimecres, disaptes y diumenjes, y per las carreteras que la uneixen ab lo veinat y lo caracter de sos moradors, en Valls s'hi conta á una riqueza agrícola gran, una industria fabril forta y blanquerías com en cap altre punt.

Me es difícil poder precisar ab datos ficsos lo número de establiments de eixa clase, pero de segur que pasan de 25, y com que las suas despullas las aprofita lo pagés, me complau consignar aquest dato. Conta Valls també ab dos fàbricas de filar llana y tres de filar cotó mogudas á vapor, varios molins de farina y unsens número de talers á ma y altres industrias, descollant entre totas las de segona fila, com podriam dir, la de espartenyer que ocupa unas vuit centas ó mil personas. Hi ha un carrer que se'n diu de los Espardanyers, y molts altres escampats per la vila.

Estánt situat com he dit á dalt de un turonet y penjant per los costats fins al torrent se compren que tots los carrers que vajan de baix á dalt han de ser mes pendants que los que horizontalment ó de plá segueixen la colina. Abundant de aiguas y ab una mina digne del temps dels romans encara que feta nova de poch's anys, Valls pot presentar en tot lo seu cas-

co de població un lujo y abundancia de fonts que no se tancan may, superior á cualsevol altre poble de la sua clase.

Una cosa m' descuidava: Valls té un nou cementiri que pot servir de modelo als barcelonins; pero no'n parlém que aixó no es sempre agradable per tothom y *feusho com volqueu* de las altrascosas com cafés, casinos, etcétera, que hi ha, y no conto, com dihuen en aquesta terra, que están diseminadas per la vila y son dignes de menció, pues jo, ja que avuy fas estadística tinch ganas de surtir á fer una nota de las fonts que donan vida á las hortas més hermosas y mes ben cultivadas que may he vist.

De esta manera procuraré estudiar veyentlos de aprop los terrenos que las forman y las plantas que s'hi cultivan y'l modo de cultivarlas y podré fer un altre dia una carteta que de las hortas parli; convido als lectors avuy á surtir y paseijar per los torrents de esta.

Dos son los torrents que en forma de y tancan lo perímetro dela població, mes á curta distancia hi ha lo torrent de la Diega que tan com per dirigirse á la vila á unir-se ab lo torrent de Capuchins, com per lo caudal de agua que de ell naix y las hortas que rega es necessari tenirlo en compte. Anemhi donchs y comensém per ell.

Sota mateix del pont dit de la Diega situat en la carretera de Valls á Lleida, aixó es casi al Nort de la població y á cosa de unas dotze centas pasas de distancia hi ha la primera resclosa que aprofita l' agua de las primeras fonts del torrent de la Diega y un bras de mina que no permet vajin per sobre las aguas que antes hi corrian. Desde est punt tirém una curva de nivell per la nostra dreta y tindré marcát lo curs del rech y la línea divisoria de las hortas ab los secans.

Los del país anomenan aquest primer rech lo *Rech de'n Mula* y son caudal es una bona *teula de agua*.

Tirant torrent avall desde esta resclosa se troban cinch fonts y á unas 260 pasas, una nova presa que recull lo caudal de las mateixas que juntas fan una regadora petita de agua y per ma dreta també comensa la nova cuadra ó *rech de Santa Magdalena*.

Seguim torrent avall y ab lo trecho de unas 600 pasas hi trobarem sis-fonts que juntas fan altre regadora de agua encara que petita ab la cual per ma dreta també comensa lo *Rech de la Marsala*.

Unas 150 pasas mes avall ja trobém lo torrent de Capuchins; en lo torrent de la Diega s' hi contan en una llargada de mil doscentas pasas unas quinse fonts que donan vida á tres cuadras de hortas ab un caudal de dos grosas regadoras de agua.

Pasém are al torrent de Capuchins. Las primeras fonts son casi invisibles per entre las arenas brolla humitat fins á unas mil pasas de la vila en que s'hi troba la font de Segú que'ns servirà com origen del torrent. Desde esta font fins á la primera presa hi ha unas cent pasas y l' agua hi naix per diferentas parts: ben aconduhida farà una regadora.

Aquí podriam tirar una curva de nivell per la dreta també que 'ns determinés la divisió de las hortas ab los secans, la cual nos marcaría lo curs del rech que aquí comensa anomenat *Rech del Pí*, marcant la primera cuadra de hortas de aquest torrent y la cuarta de las de aquest registre.

Desde la presa del Rech del Pí següent torrent avall fins á unas 85 pasas en que hi ha la resclosa del *rech del Paborde* s'hi troban tres fonts que juntas fan mitja regadora de agua. Lo rech del Paborde segueix per la esquerra del torrent y se dirigeix á la vila passant per una mina en la que aumenta son caudal: serveix tan com per regar camps per la alimentació de fábricas, tintorerías y altres industrias.

Saltant de aquesta resclosa lo torrent se va profundisant; per las vinsas de gravalada salta aigua á dreta y esquerra com si vessesin los rechs dels costats; grosas motas de falsilla subdivideixen las fonts repartint una gota en cada fulla, lo soroll que fan al caurer tanta multitut sols es comparable al de una pluija forta de istiu; es curt lo trecho pero es majestuós. En lo país anomenan *las cent fonts* á aquest troset de torrent que no té més que unas 360 pasas, y que forma un caudal de dos grosas regadoras de aigua ab las que comensa lo *Rech del Molí de Farigola*.

Desde esta resclosa fins á la altra que seguint lo torrent se troba, hi ha un trecho de 70 pasas, que recull mitja regadora més de aigua, y ab lo nom de *rech del Abeurador* agafa al revés del anterior y ab una mina en la cual aumenta son caudal se'n vá á la vila per alimentar las blanquerías, y reforsar ab sas sobras, atravesant per sobre lo torrent lo rech de la Marsala ja anteriorment descrit.

Sembla que despres de dos bonas resclosas en tan curta distancia lo torrent deuría quedar sech, més no es aixís: 125 passas més avall s'hi troba la resclosa del *Molí de la Font d'en Bosch* que recull una regadora d'aigua resultat de la suma de quatre bonas fontst que entre mitj se troban.

Sis centas pasas més avall s'hi troba lo saltant del aigua dels molins de Farigola y de la Font d'en Bosch recullida per una resclosa dita del molí de Canals que la porta als tres altres molins que més avall se troban. Lo caudal de aigües aumenta ab las clavegueras y residuos de las blanquerías, pero de fonts en tot aquest trecho no n' hi ha més que unas quinze, donant juntas altre regadora de aigua.

Seguint torrent avall unas 300 passas, sota la vila y aprop del *pont d'en Cabrá* se uneix aquest torrent de Capuchins ab lo de la Diega: seguímlos torrent avall y á unas 500 pasas trobarém la resclosa del *rech d'en Mora*, tres fonts y mitja regadora de aigua.

Dos centas pasas més avall se uneix aquest torrent al de San Francisco podent presentar ab una llargada de 2400 pasas un número de fonts considerable y un caudal de sis regadoras y mitja de aigua; igual ó superior al que coneixem per una mola.

Es tart ja, amich Tobella, y empendrer ara la descripció del torrent de San Francisco desde la font del Catllar fins al riu; fora molestar la atenció de los lectores, pues tindria que repetir lo mateix, ab la variació de noms, ho aguardo per la nova carta en la cual conegudas las cuadras de las hortas me será fácil fer comprendre quínas son las millors y la posició y estensió de las mateixas. Aquí contan per jornals de 80 pasas en cuadro ó sigan 1600 canas cuadradas, y per lo caudal de aigua descrit y lo que falta á descriurer, pot compendre si n' hi haurá d' hortas cuan ni una sola gota arriba al riu Francolí.

Fins á un altre dia en que acabaré las fonts se despedeix vostre amich y S. S.

H. ANDREUET.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

MANERA FÁCIL DE FER GRILLAR LOS PINYOLS D' OLIVA.—Un cultivador de Provenza (Fransa) vá fer tragar olivas maduras á uns pavos, y habent recullit sos excrements, que contenian los pinyols de ditas olivas, los colocá dessota d' una capa de terra que regava cuidadosament tots los dias. La germinació d' ells no tardá en presentarse, y plantats d' assento, resultaren peus d' oliver molt vigorosos.

Per evitar 'l reuma dels aucells de corral en la preparació d'aquesta lleavor, la posá en maceració per alguns dias en un lleixiu alcalí bastant fort, produhint los mateixos efectes, segons afirman los *Annales de Chimie* de Fransa.

FERMENTACIÓ Ó AGROR DE LAS FRUITAS EN DOLS 'Ó EN ARROP.—Cuan las confituras de fruytas no están ben fetas, fermentan (bullan) y 's tornan agres: pera remediar aquest efecte, se necessita cóurelas altre vegada, anyadintlosi per cada kilógramo un gram de sosa ó potassa. Aquest medi tan senzill com exent de perills, trau l' agror y los deixa en estat convenient pera poderlos consumir.

TINTA AGRÍCOLA.—Aquesta tinta serveix per escriure 'ls noms de las plantas en las fustetas qu' á cada una se 'ls hi posa. Té la propietat de resistir molts anys á l' intemperie.

Se prenen parts iguals de verdet y sal amoníach en pols, mitja part de fum de pega y deu d' aigua. Se barreja tot en un morter de vidre ó porcellana, aixís com també l' aigua. Després d' alguns dias adquireixen una solidesa casi metálica.

MODO FACIL PERA QUE 'LS CONILLS NO DESTRUEXIN LAS PLANTAS.—Monsieur Courcier ha presentat á la Societat d' Horticultura de Fransa, un procediment pera impedir que 'ls cunills entrin en los terrenos conresats. Aquest consisteix en rodejar lo que's vol preservar ab una corda empapada de oli de peix, ó bé d'oli empireumátich. Aquesta corda deurá estar colcada sobre terra, y sostinguda per medi d' estacas, á un alsada dn 15 á 20 centímetros. Cuan al cap d' un mes ó dos la pudor del oli s' en ha anat ó ha disminuít, se tornarà á empapar ab ell la corda, y 'ls resultats, segons diu M. Courcier, serán sempre ventajosos.

INFLUENCIAS DE LAS SEMBRAS PRIMARENCAS EN LAS CULLITAS.—Experiencias acabadas de fer en Inglaterra pels agricultors Frederick Haberland y M. Thiel, han vingut á demostrar d' una manera palpable que no sols disminueixen las cullitas en rahó directa de la major ó menor tardansa de la sembra, sino que també 'l pés del grá sofreix una gran disminució, sobre tot en lo blat y 'l segol. Mil grams de blat igual han presentat una diferencia de pes de 12 grams desde la primera fins á la quinta cullita, per l' ordre en que 's realisaren.

L' argument en favor de la sembra primarenca no pot, donchs, ser més concluyent, y bó sería que nostres agricultors feren per sí mateixos l' experiencia.

MALALTÍA DE LAS PATATAS.—M. Carlier, antich prefecte de policia en Fransa, alqual se li deuen experiments agrícolassumament interessants ha consignat, fundat en la experiencia, que contenint la patata, segons los análisis químichs de M. Payen, més potassa que cap de las altres llegums conegudas, las ha preservat enterament del mal, del modo següent.

Primer. Colocant un poch de cendra al voltant de las patatas al temps de plantarlas.

Segon. Escullint pera son cultiu un terreno afemat ja d' alguns anys, ab preferencia á un altre acabat d' adobar.

Tercer. Plantant patatas tardanas ab preferencia á la primarencas.

Cuart. No valentse de terrenos humits ó sucosos.

Los tres últims medis los justifica l' experiencia per sí sola, y 'l primer además d' aqueixa, l' abona l' observació de que, com la patata conté molta part de potassa, contenintne la cendra també molta, si se li dona á la planta 's coloca aquesta en son element natural.

Imprenta de «La Renaixensa», Portaferrixa, 18, baixos.

BOTIGA DEL BANO

CARRER DEL

HOSPITAL, 19

BARCELONA

UNICH

DEPÓSIT

DE MISTOS DE CERILLA

DE LA AFAMADA FÁBRICA

«EL GLOBO» DE VALENCIA

que tan bon nom s' ha conquistat, tant per l' inmillorable classe de mistos com també per la gran quantitat que contenen las capsetas, y aixó fa, que surtin molt ventatjoses pels consumidors.

PAPER DE FUMAR de totas classes y marcas.

PAPER DE CREIXENS (berros)

Ab l' extracte d' aquesta higiénica planta, 's fábrica un nou paper de fumar. Segons opinió de Mr. Guibour, confirmada per l' Academia; 'ls *creixens*, son lo mes eficás remey pera la conservació de la boca. Recomaném als fumadors aquet nou é higiénich paper, segurs de qu' al probarlo, trovarán sas bonas cualitats, servint aquestas del millor elogi qu' es pot fer del dit paper.

CALENDARIS de totas menas y molts altres géneros, á preus molt ventatjosos.

FÁBRICA D' ADOBS COMPLERTS

Ó SIGAN

FEMS PERA LAS TERRAS

(PRIMERA EN ESPANYA, FUNDADA EN JANER DE 1863.)

PER L' ENGINYER INDUSTRIAL

DIRIGIDA PER LO PERIT AGRONOMO

DON LLUIS JUSTO Y VILLANUEVA.

DON FRANCISCO X. TOBELL Y ARGILA.

DISTINGIDA AB LOS PRIMERS PREMIS

EN LAS EXPOSICIONS DE

SARAGOSSA, BARCELONA, VIENA Y FILADELFIA

PER LO

ADOB COMPLERT CATALA

PERA TOTA MENA DE CONREUS Y TERRENOS.

Pera las demandas: dirigirse als Srs. Ginesta y Marquet, Portxos de 'n Xifré, núm. 6, entresuelo, en Barcelona, ó en los depósitos establerts á fora.

VENDA D' UNS TERRENOS

SITUATS EN STA. MARGARIDA DE MONTBUY

Una pesa de terra de regadiu nomenada Hort de baix, de cabuda: 8 áreas y 32 centiáreas de 1.ª calitat.

Altre pesa de terra camda de 1.ª calitat nomenada Sort del Colom, de cabuda: dos mujadas.

Un altre pesa nomenada Ubaga de casa Vidal, d' extensió: 7 mujadas de bosch de 1.ª y 2.ª classe.

Nota: las dos pesas primeras están á mitja hora de Igualada, y 'l bosch á tres cuarts d' hora, ab la ventatja de poder carregar las fustas y llenyas al peu del bosch qu' hi ha carretera fins Igualada.

Tots aquets terrenos son sense cens de cap mena.